

О. Мишуги в контексті становлення національної української вокальної школи, концепцію якої сформувала у своїх працях на межі ХХ–ХХІ ст. В. Антонюк.

1. Список використаної літератури та джерел

2. Антонюк, В. Г., 2001. *Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект*: монографія. Київ: Українська ідея.
3. Головащенко, М., упор., 2004. *Олександр Мишуга – король тенорів*. Київ: Музична Україна.
4. Царук, С. М., 2014. У спільних пошуках національно-культурної ідентичності: Микола Лисенко та Олександр Мишуга. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство*, 3, сс.187–193.
5. *Sprawozdanie komitetu Warszawskiego towarzystwa muzycznego za rok 1904, 1904*. Warszawa: Druk. K. Kowalewskiego.

НАТАЛІЯ СІМОНОВА

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4322-9510>

*творчий аспірант кафедри оперної підготовки та музичної режисури
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
(Київ, Україна)*

©Сімонова Н., 2024.

**ФЕНОМЕН ТВОРЧОСТІ ДЖОАККІНО РОССІНІ
У КРОСКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ СУЧАСНОСТІ**

Постановка проблеми «Дайте мені рахунок з чистки, і я покладу його на музику,» – цей крилатий вислів Джоаккіно Россіні набуває особливого змісту в сучасному перетворенні оперного мистецтва. Його комерціалізація трансформує музичні постановки, адаптуючи їх до розуміння суспільства, вихованого удосконаленням цифрових технологій. Зростання інформаційних потоків надає можливості для спілкування різних народів та взаємопроникнення в особливості їх культурних надбань. Діалог таких глобальних масштабів перетворюється у «полілог», а музичне мистецтво – на мистецький продукт. Гедоністичні засади європейського менталітету певним чином впливають на оперний театр – постає проблема актуалізації музичних вистав сучасними художньо-виражальними засобами, не втрачаючи при цьому художньо-естетичної цінності авторського твору.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Занепокоєні таким станом культурологи виокремили основні парадигми сучасних видозмін у мистецькому просторі та у музичному, зокрема. А. Карпов [2] спостерігає два русла, в які

спрямований сучасний розвиток мистецтва: «естетичного переживання» та «комерційного успіху». Дослідниця О. Антонюк [1] називає причиною глобальних змін нівеляцію культурних відмінностей між народами, основна частка яких пропонує парадигму популяризації такого способу життя, де матеріальне панує над духовним. Такий глядач не очікує від оперного мистецтва естетичного задоволення, він прагне отримати розрядку та позитивні емоції. До аналізу та дослідження творчості маестро Россіні звертались дослідниці А. Молибога [3], М. Черкашина-Губаренко [4]. Диригент та музикознавець А. Зеддо відроджував творчий доробок Россіні в його оригінальному звучанні.

Мета дослідження. Визначити головні аспекти популярності творчої спадщини італійського композитора XIX століття Джоаккіно Россіні в соціокультурних реаліях сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Постать Дж. Россіні посідає важливе місце в історії світового музично-театрального мистецтва. І хоча його творча діяльність припадає на XIX століття, але його опери й досі ставляться на провідних сценах театрів світу. Композиторський доробок Россіні представлений у різножанрових та багатостильових оперних творах як комічних малих форм, так і розгорнутих історично-патріотичних зразків. Серед них найбільш відомі й донині такі: «Севільський цирульник», «Попелюшка», «Отелло», «Вільгельм Тель», «Мойсей та фараон», «Граф Орї», «Семіраміда», «Подорож до Реймсу», «Щаслива омана», «Вексель на шлюб», «Пробний камінь», «Щасливий випадок», «Сеньйор Брускіно», «Шовкова драбина» та інші. Особливою увагою глядача в усі часи користувалися опери комедійного жанру, які стали базисом композиторської творчості Россіні. Основою комедійного жанру є виховна функція, завуальована у форматі розваг, тому саме одноактні комедійні твори є універсальним комунікативним засобом оперного мистецтва із сучасним глядачем.

Реформаторська діяльність Дж. Россіні перш за все торкнулась комічної опери, що допомогло відродити італійську національну школу та надати новий поштовх для її світової популяризації й розповсюдження. Феномен його

творчості полягає у впровадженні естетичних засад оперного мистецтва простими, наближеними до побутових, засобами.

Робота із музичним твором композитора «Шовкова драбина» надає підстави стверджувати, що в основі номерів опери закладені певні схеми-формули. Це стосується арій, ансамблів, дуєтів та увертюри. Використання таких музичних формул пояснює малий термін, за який Россіні писав свої численні замовлення. Цікавим є факт, що у фіналах деяких номерів опер маестро не використовує так звану «квадратну» будову. Лібрето, з якими митець працював, базуються на неординарних лірико-романтичних сюжетах, тому партії героїв мають яскраві музичні характеристики та напрочуд рухливі у зміні подій.

За ініціативи та підтримки мистецтвознавця і диригента А. Зеддо з 1980 року у містечку Пезаро, де народився композитор, було започатковано фестиваль оперної творчості Россіні задля відродження його оригінального стилю. Програма фестивалю презентована різножанровими творами митця, серед яких особливо яскравим у розмаїтті режисерських прочитань вважається одноактний твір – *opera-farsa* «Шовкова драбина». Створена на початку творчого шляху композитора, опера стала джерелом для окремих музичних тем і фрагментів у його подальших творах. Жанрові ознаки «Шовкової драбини» вимагають деякого уточнення: подекуди її сучасні постановки презентують як *opera buffa*, але вперше світло рампи вона побачила як *farsa in un atto*. Музичні театри Венеції, де відбулась прем'єра опери, були зацікавлені, щоб на сцені під час фестивалю пройшло якомога більше вистав різножанрового спрямування. Тому «Шовкову драбину» анонсували як *farsa*, а в сучасних режисерських прочитаннях можна побачити її презентацію як *opera buffa*. Різні ознаки *buffa* і *farsa* знаходимо у А. Молибоги та у М. Черкашиної-Губаренко. Усі вони базуються на спільних рисах у трактуванні героїв та схемі побудови сюжетної складової. У власному режисерському прочитанні образну та сюжетну складову автор публікації ототожнила із вуличною комедією дель арте. Імпровізаційна основа останньої є джерелом художніх засобів виразності у створенні власного мистецького проєкту

– оперної вистави «Шовкова драбина» Дж. Россіні, яка буде презентована глядачеві у червні 2024 року.

Висновки. Одноактний музичний твір «Шовкова драбина» допомагає виявити феномен творчості Дж. Россіні та наблизити європейське музичне мистецтво до сучасного глядача засобами прочитання його у вітчизняній вокально-театральній традиції.

Список використаної літератури та джерел

1. Антонюк, О., 2013. Соціокультурна динаміка українського соціуму в умовах глобалізації. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, 1(18), сс.73–82.
2. Карпов, О., 2021. Эстетическая высота произведения искусства и рынок: о художественном качестве подлинном и мнимом. *Художественная культура*, 4, сс.95–110.
3. Молибога, А., 2012. Співвідношення драматичної дії та музичної як компонентів оперного синтезу (на прикладі трьох одноактних фарсів Дж. Россіні). *Київське музикознавство*, 44, сс.106–110.
4. Черкашина, М., 1993. *Россини-комедиограф и проблемы эволюции итальянской оперы-буффа*. В кн.: М. Р. Черкашина, ред. *Джоаккино Россини: современные аспекты исследования творческого наследия*. Киев: Киевская государственная консерватория им. П. И. Чайковского, сс.5–10.

БОРИСЛАВ СТРОНЬКО

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9541-1272>

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри теорії та історії музичного виконавства

Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

(Київ, Україна)

©Стронько Б., 2024.

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КОМПОЗИТОРСЬКЕ МИСЛЕННЯ

(НА ОСНОВІ САМОСПОСТЕРЕЖЕННЯ)

1. Про співпадіння об'єкту та суб'єкту дослідження в одній особі.

Переваги та небезпеки.

- Перевага 1. Доступність джерела вихідних даних, включно з пам'яттю про формування навичок та задумів.
- Перевага 2. Наявність об'єктивованих наслідків мислення творів та інших проєктів (загальних ідей).
- Перевага 3. Саморефлексія як стимул для подальшого розвитку та удосконалення.